
LEINEROEBANA

LeineRoebana is een hedendaags dansgezelschap, al 25 jaar geleid door choreografen Andrea Leine en Harijono Roebana. Het gezelschap is gevestigd in Amsterdam, maar opereert ook vanuit Breda, waar het als huisgezelschap zijn premières beleeft in het Chassé Theater.

Het werk van het choreografenduo staat bekend om de grillige bewegingsstijl en het gebruik van muziek als gelijkwaardige partner van dans. LeineRoebana ziet muziek en dans als verwante disciplines en werkt cross-disciplinair: disciplines vlechten ineen tot een nieuwe eenheid, waarbij ze elkaar wederzijds beïnvloeden.

In het creëren van werk en de communicatie daarover met publiek gaat LeineRoebana de komende jaren uit van twee basisprincipes: openstaan voor het onbekende, vanuit een vertrouwdheid met het bekende, om zo een dialoog tussen (sub-)culturen op gang te brengen, en een gedeeld/gezamenlijk doel, waarin het gezelschap zoekt naar eenheid tussen verschillende uitgangspunten.

Voorstellingen, al dan niet live begeleid door musici, zijn in grote en kleine zalen te zien en op locatie.

Voor de komende kunstenplanperiode beoogt LeineRoebana als gezelschap jaarlijks minimaal één nieuw werk voor de middelgrote of grote zaal, een jaarlijkse reprise, een tweejaarlijkse locatievoorstelling en een jaarlijkse participatie in bijzondere eenmalige projecten in samenwerking met een partner. Vanuit de productiehuisfunctie worden daarbovenop tien voorstellingen gemaakt.

LeineRoebana laat zich in zijn werk onder andere inspireren door Aziatische culturen, de Indonesische in het bijzonder. Leidend in de ideeën voor nieuwe voorstellingen zijn een samengaan van muziek en dans en een focus op andere culturen, zoals die van Griekenland, het Midden-Oosten en China. In de komende kunstenplanperiode gaat LeineRoebana onder meer samenwerken met de Componist des Vaderlands, Calliope Tsoupaki, en de Chinese componist Beibei Wang. In de plannen staat ook een voorstel voor een bewerking van Hexa, een choreografie uit 1984 van Bianca van Dillen.

LeineRoebana wil naast de functie van dansgezelschap een productiehuis ontwikkelen dat zich toelegt op de verbinding tussen – en de ontwikkeling van – dans en muziek. Jaarlijks worden drie makers intensief ondersteund. Daarnaast begeleidt LeineRoebana drie makers in een kleinschalig project, samen met andere instellingen zoals Podium Bloos in Breda en Aslan Muziekcentrum. Voor talentontwikkeling trekt het gezelschap verder op met Amsterdamse instellingen en initiatieven zoals DansDialogues en Dance Stories. Er ligt hierbij een focus op West en Nieuw-West, waarbij LeineRoebana de samenwerking met Aslan Muziekcentrum uitbouwt. Het gezelschap stelt zijn studio open voor nieuwe samenwerkingsverbanden. Om nieuw publiek te genereren, initieert LeineRoebana het tweejaarlijkse festival Liquid Events. Tot slot zet LeineRoebana komende jaren in op onderzoek naar de verbinding tussen muziek en dans.

ADVIES

Artistiek belang

In de plannen van LeineRoebana is de filosofische benadering van dans, zo kenmerkend voor de werkwijze van het choreografenduo, duidelijk aanwezig. Dat maakt de plannen eigen en herkenbaar, maar ook wat lastig leesbaar. Veel blijft in de ogen van de Amsterdamse Kunstraad te abstract en mist een concrete vertaalslag. De liefde voor de wederzijdse beïnvloeding van muziek en dans is het leitmotiv – dat komt op een goede manier naar voren.

In het werk van LeineRoebana vormen de disciplines muziek en dans gelijkwaardige componenten. Dit leidt vaak tot bijzondere en mooie voorstellingen met livemuziek, zoals Solas waarin dansers soms zingen en musici soms bewegen, of Light waarbij muziek en dans volledig geïntegreerd werden in een samenwerking met Indonesische dansers en musici. Met groot vakmanschap laat LeineRoebana een doorwrochte methodiek ontstaan, waarmee het gezelschap zich onderscheidt in het dansveld.

LeineRoebana heeft een herkenbare choreografische signatuur. Kenmerkend is het gebruik van lange en gebogen lijnen, geïsoleerde ledematen en scherpe hoeken, die niet strak geordend worden in de ruimte. Hoewel LeineRoebana zich openstelt voor invloeden van buitenaf en door de samenwerking met bijvoorbeeld Indonesische dansers de danstaal verrijkt, ziet de kunstraad weinig vernieuwing in de bewegingstaal.

De inhoudelijke thema's voor voorstellingen zijn in de plannen vrij abstract geformuleerd, waardoor de kunstraad zich moeilijk een beeld kan vormen van de toekomstige voorstellingen. Dit neemt niet weg dat de kunstraad nieuwsgierig is naar de verschillende producties, zoals de bewerking van een voorstelling uit het postmoderne danserfgoed.

Het idee om een productiehuis voor dans en muziek te ontwikkelen, sluit aan bij het gedachtegoed en profiel van LeineRoebana. Nederland kent nog geen productiehuis, of andere plek, waar muziek en dans samenkomen op de manier die het gezelschap voor ogen staat. Uit de plannen spreekt veel passie voor muziek, en de plek die muziek in het

productiehuis zal innemen is helder beschreven. Het valt de kunstraad op dat LeineRoebana nauwelijks woorden geeft aan de rol en functie van de artistiek leider voor dans en muziek binnen het productiehuis.

LeineRoebana doet in de komende jaren onderzoek, samen met musicologen, theaterwetenschappers, filosofen, neurolinguïsten en andere wetenschappers, naar cross-disciplinariteit, en de rol van publiek, maker en performer. Het onderzoek wordt op twee manieren gepresenteerd: in de vorm van een publicatie en fysiek in het theater, waar workshops deel van uitmaken. De kunstraad prijst deze onderzoeksambities. Het onderzoek overstijgt disciplines, is een doorgaand proces en maakt ontwikkelingen in het werk van het gezelschap zichtbaar.

Belang voor de stad

LeineRoebana heeft als gezelschap een ontwikkeling doorgemaakt: het profiel is aangescherpt, het gezelschap heeft zich met een aantal geslaagde voorstellingen goed geprofileerd, en de organisatie is zich meer bewust van haar omgeving. Zij realiseert veel activiteiten en gaat vooral op het gebied van muziek lovenswaardige samenwerkingen aan met componisten, ensembles en orkesten. De kunstraad waardeert het idee van LeineRoebana om een productiehuis voor dans en muziek te ontwikkelen.

Voor het productiehuis zal de staf uitgebreid worden met enkele ervaren begeleiders, waaronder associated artist Michael Jahoda. LeineRoebana betreft het eigen netwerk van experts voor advies en feedback. Het uitvoeren van een productiehuisfunctie brengt een aantal zaken met zich mee die te weinig aan de orde komen in de aanvraag, zoals een visie op hoe talent gescout en begeleid zal gaan worden – een kerntaak van een productiehuis – en hoe het netwerk hierbij wordt ingezet. De kunstraad is benieuwd naar de rol van de associated artist, en welke makers nog meer aangetrokken zullen worden.

In de plannen wordt de urgentie voor het uitvoeren van de productiehuisfunctie nog onvoldoende voelbaar gemaakt. LeineRoebana zou, meer dan nu het geval is, omgevingsgericht en buiten de kaders van het gezelschap moeten werken en denken. De kunstraad vraagt zich af hoe

LeineRoebana zorg gaat dragen voor de artistieke processen van anderen. Er wordt veelal binnen het bestaande netwerk geopereerd en de plannen overtuigen niet waar het gaat om het uitbouwen van dat netwerk. Een productiehuisfunctie vraagt bovendien om een wezenlijk andere focus van de organisatie, waarbij een antwoord geformuleerd moet worden op de vraag hoe het productiehuis zich verhoudt tot de stad en haar bewoners. Het gezelschap schetst ook geen perspectief voor de toekomst van het productiehuis; welke ambities er bestaan en hoe aansluiting wordt gezocht bij alle vormen van het dansspectrum.

Aslan Muziekcentrum wordt meerdere malen als samenwerkingspartner genoemd. De kunstraad vindt dit begrijpelijk, omdat er een vanzelfsprekende, organische band tussen de twee instellingen is ontstaan. Maar het blijft vaag wat de samenwerking de komende jaren concreet gaat inhouden. De plannen leunen bovendien sterk op Aslan Muziekcentrum, als het gaat om educatie, participatie en culturele diversiteit. Voor cultuur-educatieve activiteiten en participatieprojecten is Aslan een zeer geschikte samenwerkingspartner. De kunstraad had echter meer willen lezen over de rol van LeineRoebana in dit samenwerkingsverband en de bijdrage van het gezelschap in de keten van talentontwikkeling; van kennismaken naar bekwamen en van daaruit excelleren.

LeineRoebana bereikt een vast en trouw publiek van dans- en muzikliefhebbers, dat nog altijd groeit. Er is veel belangstelling voor het werk van LeineRoebana, zowel binnen als buiten Amsterdam. Zelfs in de afgelopen jaren, waarin het gezelschap minder subsidie had, heeft de instelling haar publiek weten vast te houden, en dat is bewonderenswaardig. De plannen beschrijven duidelijk wat er op het vlak van publiek gerealiseerd is, maar er worden geen ambities geformuleerd. Het huidige marketingbeleid continueert en is passend, maar niet vernieuwend. Dit zal op termijn niet voldoende zijn om ook nieuw publiek te bereiken.

LeineRoebana benadert zijn trouwe schare fans op een persoonlijke manier, op social media vindt levendige interactie plaats. De kunstraad waardeert hoe het gezelschap de voorstellingen omkadert tot een totaalpakket, met onder meer publieksonthaal, workshops en nagesprekken. Het openstellen van de studio voor (jong) talent en nieuwe samenwerkingsverbanden, de LeineRoebana Studio, kunnen een bijdrage leveren aan het

dansklimaat in Amsterdam. De kunstraad ziet potentie voor veelvuldiger inzet van de studio voor het dansveld.

Het gezelschap beschrijft de internationale samenwerkingen goed. Er zijn ambities om samenwerkingen aan te gaan in het zuiden van Europa en in China. Die zijn nog niet bestendig, maar de kunstraad is positief over de intenties en voornemens, ook op grond van eerdere succesvolle internationale projecten. LeineRoebana heeft in de loop der jaren een groot netwerk opgebouwd, met vooral een sterke vertakking in Indonesië. De kunstraad vindt de uitwisselingsprogramma's geslaagd.

Uitvoerbaarheid

LeineRoebana heeft een moeilijke periode achter de rug, waarin subsidie van het Fonds Podiumkunsten werd beëindigd. Het gezelschap ontving wel subsidie van het AFK en van de gemeente Breda, maar moest werken met een minimaal budget. Directie en staf van LeineRoebana beschikken over een enorme veerkracht en doorzettingsvermogen. De keuze om zowel in Amsterdam als in Breda (sinds 2012 als huisgezelschap van het Chassé Theater) te werken, vindt de kunstraad getuigen van inventief ondernemerschap. In het Chassé Theater kan het gezelschap terecht voor het (groot) monteren van voorstellingen die daar hun première beleven. Amsterdam biedt, vanwege de grote vraag, slechts beperkt monter- en speelmogelijkheid.

De begroting oogt realistisch, met een helder onderscheid tussen de aanvragen voor de Amsterdam Bis en het AFK. De publieksinkomsten zijn haalbaar en brengen op het oog weinig bedrijfsmatige risico's met zich mee. De activiteitenlasten voor muziek zijn, in vergelijking met dans, erg laag ingeschat, wat de kunstraad niet goed kan plaatsen. Het eigen vermogen is niet heel ruim, maar aanvaardbaar, zeker gezien het beperkte budget waar de instelling de afgelopen jaren mee heeft moeten werken. Dit kleine eigen vermogen maakt de organisatie wel kwetsbaar en is in het licht van de uitbreidingsplannen aan de lage kant. Gezien de voorgenomen groei had de kunstraad graag iets willen lezen over risicomanagement.

LeineRoebana volgt de Cao Toneel en Dans en past de Fair Practice Code toe. Omdat directie en bestuur het bestuursmodel niet meer

---

adequaat vonden en in de praktijk al anders gewerkt werd, is overgestapt naar een raad van toezicht. De statuten zijn hiertoe gewijzigd.

Diversiteit en inclusie

In het werk van LeineRoebana zijn al jaren niet-westerse invalshoeken te vinden. Het gezelschap heeft een sterke focus op Indonesië, die leidt tot cultureel diverse thema's in voorstellingen en performers van verschillende (culturele) achtergronden op het toneel. Hoewel de kunstraad die ruimte voor andere geluiden waardeert, constateert hij dat het gezelschap nog maar matig een jonge en cultureel diverse doelgroep aanspreekt. De samenwerking met Aslan Muziekcentrum kan ervoor zorgen dat die doelgroep beter bereikt wordt. De kunstraad raadt aan meer van dit soort samenwerkingen aan te gaan. Er ontbreekt wat de kunstraad betreft een visie op en een marketingstrategie voor het interesseren van een meer cultureel divers publiek. De manier waarop LeineRoebana vanuit de artistieke visie beschrijft hoe het gezelschap zijn publiek verleidt tot openheid en actief kijken, getuigt van een inclusieve houding.

Soms lijkt het gezelschap zich echter wat minder bewust van de noodzaak om te diversifiëren en zou LeineRoebana meer oog kunnen hebben voor de veelkleurigheid van de stad en haar inwoners. Hoewel LeineRoebana een inclusieve houding laat zien en ruimte biedt voor cultureel diverse thema's, is de organisatie nog weinig divers en bevatten de plannen onvoldoende actief beleid daarop.

LeineRoebana opteert voor functieplek 2 in de Amsterdam Bis 2021-2024: dansgezelschap met productiehuisfunctie dat hedendaags repertoire en nieuwe dansvormen centraal stelt, een sterke verbinding met de stad heeft en een breed en divers publiek trekt onder meer op grote podia. De Amsterdamse Kunstraad adviseert, LeineRoebana deze functieplek niet toe te kennen.
